

Vorbereidend
Beroeps
Onderwijs

Middelbaar
Algemeen
Voortgezet
Onderwijs

Tijdvak 1
Maandag 21 mei
9.00–11.00 uur

Vragenboekje

Voor dit examen zijn maximaal 49 punten te behalen; het examen bestaat uit 37 vragen en een samenvattingsopdracht. Voor elk vraagnummer is aangegeven hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Tekst 1 Smakelijke insecten

Van Huis spreekt in alinea 5 over de manier waarop in het westerse deel van de wereld gedacht wordt over het eten van insecten.

- 1p **1** Citeer de zin uit alinea 5 waarin deze westerse opvatting over het eten van insecten het duidelijkst wordt genoemd.

Van Huis doet zijn onderzoek naar eetbare insecten met veel inzet.

- 2p **2** Citeer de *twee* zinnen uit alinea 5, 6 of 7 waaruit deze grote inzet van Van Huis het duidelijkste blijkt.

Buiten de inleiding en de afsluiting kunnen we deze tekst verdelen in 4 delen:

1 nationale verschillen bij het eten van insecten;

2 gebrek aan systematisch onderzoek;

3 bevordering van het eten van insecten;

4 voorwaarde voor succes van het eten van insecten.

- 1p **3** Met welke alinea begint deel 1?

- A alinea 2
- B alinea 3
- C alinea 4
- D alinea 5

- 1p **4** Met welke alinea begint deel 2?

- A alinea 3
- B alinea 4
- C alinea 5
- D alinea 6

- 1p **5** Met welke alinea begint deel 3?

- A alinea 5
- B alinea 6
- C alinea 7
- D alinea 8

- 1p **6** Wat is het verband tussen alinea 7 en 8?

- A Alinea 7 en 8 vormen een opsomming.
- B Alinea 8 geeft een bewijs voor het gestelde in alinea 7.
- C Alinea 8 noemt een gevolg van het gestelde in alinea 7.
- D Alinea 8 noemt een voorbeeld bij het gestelde in alinea 7.

Het eten van insecten levert volgens de tekst een bijdrage aan het oplossen van het wereldvoedselvraagstuk.

- 2p **7** Op welke *twee* voordelen van het eten van insecten is deze bijdrage volgens de alinea's 7 en 8 gebaseerd?

- 1p **8** Bij welke alinea past de titel van de tekst *Smakelijke insecten* het beste als kopje?

- A alinea 2
- B alinea 3
- C alinea 6
- D alinea 8

- 1p **9** Wat is het doel van de schrijfster met deze tekst?

Ze wil de lezer

- A aansporen tot bezinning op het wereldvoedselprobleem.
- B adviseren over een concrete aanpak van het wereldvoedselprobleem.
- C informeren over een mogelijke oplossing van het wereldvoedselprobleem.
- D waarschuwen voor de gevolgen van het wereldvoedselprobleem.

Een schrijfster kan in een tekst gebruikmaken van
1 feiten;
2 de mening van anderen;
3 haar eigen mening.

- 1p **10** ■ Waarvan maakt de schrijfster gebruik in deze tekst?
- A alleen 1
  - B 1 en 2
  - C 1 en 3
  - D 1, 2 en 3
- 1p **11** ■ Wat is de hoofdgedachte van de tekst *Smakelijke insecten*?
- A Als de mens in staat is om op grote schaal insecten te kweken, dan zal het voedselprobleem in de derde wereld snel opgelost kunnen worden.
  - B Als in Europa en Amerika de afkeer van het eten van insecten wordt overwonnen, kan dat leiden tot een nieuwe oplossing van het wereldvoedselprobleem.
  - C Het voedsel van veel mensen zou veel gevarieerder kunnen zijn dan nu, als wij alle insectensoorten zouden kennen.
  - D Overal op de wereld worden insecten gegeten, behalve in de westerse wereld, omdat insecten daar als minderwaardig voedsel worden beschouwd.

Tekst 2 Verlegen

- 1p **12** ■ Welke bedoeling heeft de schrijfster met de eerste alinea?
- A Zij geeft een samenvatting van de rest van de tekst.
  - B Zij geeft een voorbeeld bij het probleem dat ze in het artikel bespreekt.
  - C Zij noemt de aanleiding voor het schrijven van het artikel.
  - D Zij zet een belangrijke conclusie voorop.
- 1p **13** ■ Met welke twee begrippen kun je het verband tussen alinea 1 en 2 aangeven?
- A bewust – onbewust
  - B individueel – algemeen
  - C oppervlakkig – diepzinnig
  - D positief – negatief
- „Mijn moeder is verlegen”, aldus Marion de Wit uit Zeist. (regel 1)
Uit alinea 3 blijkt dat Marion zelf ook met een 'handicap' het leven ingestuurd werd.
- 2p **14** □ Welke handicap was dat?
Gebruik maximaal 15 woorden.
- 1p **15** ■ Welk kopje geeft het beste de inhoud van alinea 2 weer?
- A Kenmerken van verlegenheid
  - B Opvattingen over verlegenheid
  - C Verklaringen voor verlegenheid
  - D Vooroordelen over verlegenheid
- In alinea 3 wordt een algemeen gevolg van verlegenheid genoemd.
- 1p **16** □ Citeer de zin waarin dit gevolg wordt genoemd.
- 1p **17** ■ Welk kopje geeft het beste de inhoud van alinea 4 en 5 weer?
- A Bezwaren tegen verlegenheid
  - B Oplossingen voor verlegenheid
  - C Reacties op verlegenheid
  - D Verklaringen voor verlegenheid

- 1p **18** ■ Welk kopje geeft het beste de inhoud van alinea 6 weer?
- A Adviezen bij verlegenheid
  - B Gevolgen van verlegenheid
  - C Oorzaken van verlegenheid
  - D Oplossingen voor verlegenheid

- 1p **19** ■ Wat is de belangrijkste functie van alinea 7?
In alinea 7 wordt
- A een mogelijke oplossing gegeven voor het probleem.
  - B een oproep aan de lezers gedaan.
  - C een samenvatting gegeven van het voorafgaande.
  - D een waarschuwing gegeven aan de lezers.

Een tekst kan verschillende functies hebben, zoals:

1 de lezer aansporen iets te ondernemen;

2 de lezer amuseren;

3 de lezer informeren;

4 de lezer overtuigen van iets.

- 1p **20** ■ Wat zijn de belangrijkste doelen van de tekst *Verlegen*?
- A 1, 2 en 3
  - B 1, 2 en 4
  - C 1, 3 en 4
  - D 2, 3 en 4

- 1p **21** ■ Welke zin geeft het beste de hoofdgedachte van het artikel *Verlegen* weer?
- A Verlegenheid heeft zijn oorsprong in de vroege jeugd of ontstaat op latere leeftijd door nare ervaringen, en gaat daardoor nooit helemaal over.
  - B Verlegenheid is een lastige eigenschap waardoor mensen in een sociaal isolement kunnen raken, maar het is mogelijk te leren ermee om te gaan.
  - C Verlegen mensen kunnen eenzaam worden door een gebrek aan sociale vaardigheden, maar ook doordat anderen hun verlegenheid voor arrogantie aanzien.
  - D Verlegen mensen kunnen hun problemen het beste overwinnen door op een feestje gewoon op iemand die niemand kent, af te stappen en een praatje te maken.

Tekst 3 Eén mini komt drie keer uit

Een afbeelding in een advertentie kan verschillende functies hebben:

1 de afbeelding dient om aandacht te trekken;

2 de afbeelding is nodig om de tekst te kunnen begrijpen;

3 de afbeelding voegt inhoudelijk iets nieuws toe aan de tekst.

- 1p **22** ■ Welke functie of functies heeft de afbeelding in deze advertentie?
- A alleen 1
  - B alleen 2
  - C alleen 3
  - D 1 en 2
  - E 1 en 3
  - F 2 en 3

- 1p **23** ■ Is deze tekst gericht op een speciale publieksgroep?
- A Ja, op jongeren uit de Randstad.
  - B Ja, op mensen die een huis of een reisgenoot zoeken.
  - C Ja, op natuurliefhebbers.
  - D Nee, de tekst is gericht op alle krantenlezers.

- 1p **24** ■ Op welk van de volgende voordelen van de Mini-advertentie wordt in de tekst de nadruk gelegd?
- A de lage prijs
  - B de tevredenheid van de adverteerders
  - C het gemak voor de redactie
  - D het grote verspreidingsgebied

Tekst 4 Praten over emoties als je doof geboren bent

- 1p **25** ■ Welke bedoeling heeft de schrijfster met de eerste alinea van de tekst *Praten over emoties als je doof geboren bent*?
Zij wil
- A de aanleiding voor het schrijven van de tekst noemen.
  - B een samenvatting geven van de rest van de tekst.
  - C haar eigen mening uiteenzetten.
  - D het onderwerp van de tekst duidelijk maken.

De tekst *Praten over emoties als je doof geboren bent* kan verdeeld worden in drie tekstdelen:

1 de inleiding;

2 algemene kenmerken van het ontstaan van problemen bij dove kinderen;

3 het verlenen van hulp aan dove kinderen en ouders.

- 1p **26** ■ Bij welke alinea begint deel 2?

- A alinea 2
- B alinea 3
- C alinea 4

- 1p **27** ■ Bij welke alinea begint deel 3?

- A alinea 7
- B alinea 8
- C alinea 9

- 1p **28** □ Citeer de belangrijkste zin, de kernzin, van alinea 3.

- 1p **29** ■ Welke bewering over de houding van ouders (beschreven in alinea 3, 4 en 6) is juist?

Ouders van dove kinderen

- A hebben er dikwijls niet voldoende voor over om de gebarentaal voor doven onder de knie te krijgen.
- B hebben vaak zelf niet door, dat de gebarentaal die zij gebruiken onvoldoende is om met hun dove kinderen contact te maken.
- C proberen de gebarentaal wel te leren, maar ze hebben onvoldoende aanleg om die taal goed onder de knie te krijgen.
- D weigeren vaak te geloven hoe belangrijk het is dat ook hun dove zoon of dochter gevoelens moet kunnen uiten.

In alinea 4 zegt de schrijfster dat gebarentaal een volwaardige taal is. Over gebarentaal kun je een aantal uitspraken doen:

1 Gebarentaal is niet minder waard dan gesproken taal, maar het is niet mogelijk om er alle ongrijpbare dingen mee te zeggen.

2 Gesproken taal is niet meer waard dan gebarentaal, maar wordt door horende mensen meestal gemakkelijker aangeleerd dan gebarentaal.

3 Met gebarentaal kun je dezelfde dingen zeggen als met gesproken taal, maar op voorwaarde dat je die gebarentaal goed beheerst.

- 1p **30** ■ Welke uitspraken zijn in overeenstemming met de tekst?
- A alleen 1 en 2
  - B alleen 1 en 3
  - C alleen 2 en 3
  - D 1, 2 en 3
- 1p **31** ■ Wat is, volgens alinea 5, de belangrijkste oorzaak voor de bijzondere puberteitsproblemen van dove kinderen?
- A De puberteit begint bij dove kinderen wat later dan bij horende kinderen.
  - B Dove kinderen hebben minder zin om te spelen.
  - C Dove kinderen weten soms niet goed hoe mensen met elkaar omgaan.
  - D Kinderen die doof zijn, kunnen over het algemeen niet zo goed leren.
- 1p **32** ■ Wat is het verband tussen alinea 6 en 7?
- A Alinea 6 en 7 vormen een opsomming.
  - B Alinea 6 en 7 vormen een tegenstelling.
  - C Alinea 6 vormt de aanleiding voor alinea 7.
  - D Alinea 7 vormt een uitwerking van alinea 6.
- In de regels 82–83 wordt gesproken van „de moeilijke situatie van de ouders”.
- 1p **33** ■ Hoe kan die moeilijke situatie, gelet op alinea 7 en 8, het beste omschreven worden?
- A Dove kinderen gaan na verloop van tijd het huis uit om zelfstandig te gaan wonen.
  - B Het ontbreekt de ouders aan kennis over de wereld van het dove kind.
  - C Ouders van dove kinderen willen hun kind graag beschermen.
  - D Ouders van dove kinderen worden niet tot de dovengemeenschap toegelaten.
- 1p **34** ■ Wat is het verband tussen alinea 8 en 9?
- A Alinea 8 noemt een oorzaak, alinea 9 een gevolg.
  - B Alinea 9 geeft een verklaring bij alinea 8.
  - C Alinea 9 geeft een voorbeeld bij alinea 8.
  - D Alinea 9 is een aanvulling op alinea 8.
- 1p **35** ■ Welke bewering over de twee deskundigen in deze tekst, Kachman en Van Gent, is juist?
- A Kachman en Van Gent noemen beiden verklaringen voor het ontstaan van problemen, maar spreken elkaar tegen.
  - B Kachman en Van Gent vullen elkaar aan in hun opsomming van kenmerken van problemen bij dove kinderen.
  - C Kachman en Van Gent zijn niet met elkaar te vergelijken, omdat ze over verschillende onderwerpen spreken.
- 1p **36** ■ Wat is de hoofdgedachte van de tekst *Praten over emoties als je doof geboren bent*?
- A De problemen van dove kinderen in de puberteit worden veroorzaakt door ouders die onvoldoende aandacht voor hun kinderen hebben.
  - B Gebarentaal geeft dezelfde mogelijkheden als gesproken taal, maar het is ondoenlijk voor horende ouders die snel en goed te leren.
  - C Horende kinderen leren eerder en sneller dan dove kinderen hoe de wereld in elkaar zit en hoe je je in de omgang met anderen moet gedragen.
  - D Veel problemen van dove kinderen die in de puberteit zijn, hebben te maken met communicatieproblemen met horende mensen.

- 1p **37** ■ Wat voor soort tekst is de tekst *Praten over emoties als je doof geboren bent* in de eerste plaats?
- A Een tekst die de gevoelens van de auteur tot uitdrukking brengt.
  - B Een tekst die de lezer van een mening probeert te overtuigen.
  - C Een tekst die de lezer wil aansporen iets te doen.
  - D Een tekst die de lezer wil informeren over een bepaald verschijnsel.

Tekst 5 Het gevaar na de vechtfilm

- 9p **38** □ Vat de tekst *Het gevaar na de vechtfilm* samen in maximaal 125 woorden. Besteed daarbij alleen aandacht aan de volgende onderdelen van de tekst:
- 1 het onderwerp van het onderzoek van dr. Huesmann;
  - 2 het bijzondere van het onderzoek van dr. Huesmann in vergelijking met soortgelijk onderzoek;
  - 3 de algemene conclusie die dr. Huesmann uit zijn onderzoeksresultaten trekt;
  - 4 twee bezwaren van dr. Jo Groebel tegen het onderzoek van dr. Huesmann;
  - 5 de reactie van dr. Huesmann op de geuite kritiek.
- Schrijf je samenvatting in volledige zinnen. Gebruik geen telegramstijl.
-

Einde